

PROJEKT STATUTU

dla Galicyjskiego Towarzystwa wzajemnego zabezpieczenia od szkód ogniowych.

ROZDZIAŁ I.

POJĘCIE I ZAKRES TOWARZYSTWA.

§. 1.

Towarzystwo zabezpieczenia od ognia powstaje przez stowarzyszenie się obywateli ziemskich w Galicyi. Członkowie stowarzyszenia zapewniają sobie nawzajem wynagrodzenie szkód, jakie przez ogień na ich zabezpieczonej własności zrządzone będą. W tym to celu wniosą odpowiednie wkładki, aby utworzonym ztąd funduszem pokryć wynagrodzenia, które następnie każdemu przez pożar poszkodowanemu stósownie do zapewnień niniejszego Statutu uiszczone zostaną.

W ogólności wszelki zniszczeniu przez ogień ulegający majątek, bądź ruchomy, bądź nieruchomy, może być przedmiotem zabezpieczenia.

Towarzystwo to istnieje jako prywatne, jednak za zezwoleniem i pod opieką Wysokich Władz krajowych, nosić ma nazwę: „C. k. galicyjskiego Towarzystwa wzajemnego zabezpieczenia od szkód ogniowych“ i upowa-

znione jest do używania pieczęci z herbem prowincyi i powyższym napisem.

§. 2.

Towarzystwo jest zupełnie dobrowolnym stowarzyszeniem się galicyjskich posiadaczy ziemskich. Nikt do wstąpienia w takowe zmuszonym być nie może, każdemu zaś zabezpieczonemu do woli zostawionem będzie, wystąpić z Towarzystwa, — a to pod warunkami Rozdziałem XI. niniejszego statutu objętymi.

§. 3.

Założyciele Towarzystwa, równie jak i ci, którzy w pierwszych dwóch latach do Towarzystwa przystępują, zobowiązują się pozostać w nim przez pierwsze trzy lata.

§. 4.

Działalność Towarzystwa ogranicza się pierwotnie na Galicyę, wolno jest wszakże Towarzystwu przyjmować także zabezpieczenia w Bukowinie, jak niemniej i w innych krajach koronnych monarchii austriackiej.

§. 5.

Właściwym przeznaczeniem Towarzystwa tego jest zabezpieczenie gospodarstw wiejskich, a tém samem początkowo wykluczone będą zabezpieczenia realności miejskich.

Pozostawia się jednak ogólnemu zebraniu wolność orzeczenia o rozszerzeniu działalności Towarzystwa i na miejskie budowle, o ile się to możebnem i pożądanem okaże.

§. 6.

Stowarzyszenie to nie przyniesie członkom swoim żadnej dywidendy ani zysku w gotowiznie. Z końcem tylko każdego roku Towarzystwo, wykazawszy ogółową sumę wszystkich poszkodowanym członkom wypłaconych kwot, z doliczeniem do tego wydatków administracyjnych — rozłoży ten całoroczny wychód wedle brzmienia przepisów statutu, na wszystkich zabezpieczonych, a to celem zwrócenia go do kasy Towarzystwa.

§. 7.

Wszelkie oszacowania, jak niemniej wszelkie wpłaty i wypłaty, obliczać i dźiać się mają w monecie kurs w kraju mającej.

ROZDZIAŁ II.

O PRZEDMIOCIE ZABESPIECZENIA.

§. 8.

W ogólności przedmiotem zabezpieczenia są wszelkie budynki, bądź publiczne, bądź prywatne, budowle główne czy poboczne, przeznaczone na mieszkanie, lub na inne gospodarskie cele; jak niemniej wszelki ruchomy gospodarski dobytek, jako to: zboże, wódka, martwy i żywy inwentarz i t. d. słowem wszystko co zostaje w związku z rolnym i domowym na wsi gospodarstwem. Jednakże tymczasowo żaden budynek, wraz ze znajdującymi się w nim ruchomościami, wyżej — jak na 20,000 fl. w. a. zabezpieczonym być nie może.

§. 9.

Wszelkie ruchomości, choćby na wsi się znajdo-

wały, ale które żadnego nie mają związku z gospodarstwem wiejskiem; wykluczają się od zabezpieczenia.

§. 10.

Jeżeli właściciel nie życzy sobie zabezpieczać główne swe zabudowania, zostawia mu się wolność zabezpieczenia samych budowli pobocznych, a nawet pewnej tylko części takowych. Zabezpieczenia atoli ruchomości znajdujących się w budynku niezabezpieczonym — niniejsze Towarzystwo wcale nie przyjmuje.

§. 11.

Jeżeli budynek składa się z pewnych części ogniotrwałych, wolno jest zabezpieczyć tylko te jego części, które są uszkodzeniu przez ogień podległe, jak np. dachy, drzwi, okna i t. p. Przy takim częściowem zabezpieczeniu — okoliczność ta wyraźnie wyszczególnioną być musi, a część zabezpieczyć się mająca winna być tak opisaną, aby później co do niej żadna wątpliwość zachodzić nie mogła.

Jeżeli nie są wyraźnie zabezpieczone same tylko części budynku, lub części złożonych w nim ruchomości, to w ówczas cały przedmiot uważa się za zabezpieczony.

Przy podobnem zabezpieczeniu częściowem, wypłaci się wynagrodzenie za te tylko części budynku i zawarte w nim ruchomości, które przy zabezpieczeniu szczegółowo a niewątpliwie wymienione były.

§. 12.

Od zabezpieczenia wyjmują się:

- a) Następujące w wysokim stopniu od ognia zagrożone budynki, jako to: wszelkiego rodzaju fabryki i składy prochu, szmelcownie, ludwisarnie, huty szkła-

ne, saletrzane, mosiężne, piece do wyrabiania sadzy, suszarnie lnu i konopi, oraz warzelnie potażu.

- b) Wyłącznie na cele wojenne przeznaczone i jedynie wojskowością obsadzone budowle wszelkiego rodzaju, jakoto: fortyfikacje, blokhausy i t. p.

- c) Jeżeliby z czasem na wsi powstały zatrudnienia, któreby budynki do ich umieszczenia przeznaczone na wielkie niebezpieczeństwo pożaru narażały. Dyrekcyja orzecze, czy budynki takowe zdolne są do zabezpieczenia. Również zostawia się decyzji Dyrekcyi wykluczenie od udziału w Towarzystwie budowli — przeznaczonych na już istniejące zatrudnienia, z powodu szczególnie wielkiego niebezpieczeństwa ogniowego. W którym jednak razie na najbliższem zebraniu ogólnem — ma być o tém złożony raport, celem wydania uchwały co do takich budowli.

- d) Budynki słomą kryte, a przeznaczone na rękodzielnie ogniem prowadzone.

ROZDZIAŁ III.

O PRZYSTĘPOWANIU DO TOWARZYSTWA I OGÓLNYCH OBOWIĄZKACH JEGO CZŁONKÓW.

§. 13.

Jak przystąpienie do Towarzystwa zostawia się do woli każdego posiadacza ziemskiego, tak też wolno jest każdemu deklarację swoją stosownie do przepisów każdego czasu złożyć bądź to osobiście, bądź przez umocowanego.

§. 14.

Każdy przystępujący obowiązany jest złożyć:

a) Deklarację na piśmie, którą zaręcza, iż przyjmuje statut Towarzystwa i należeć do niego chce.

Potrzebne do tego wzory rozeszle Dyrekcya.

b) Wkładki na fundusz rezerwowy, które §. 74 są oznaczone.

c) Wkładkę roczną którą Dyrekcya obliczy przystępującemu jako opłatę od zabezpieczonych przedmiotów stosownie do §. 66.

d) Ci którzy do Towarzystwa przystępują w chwili jego założenia, albo przed upływem pierwszego roku jego istnienia, wolni są od wszelkiej osobnej opłaty. Ci którzy przystępują później, oprócz ogólnego dla wszystkich zobowiązania się do zaliczenia powyżej określonej wkładki, winni złożyć tytułem taksy od wpisu po 5 centów od każdych 100 fl. w. a. wartości zabezpieczonych przedmiotów.

Tej opłacie ulegają i ci, którzyby wystąpiwszy raz z Towarzystwa, powtórnie doń przystąpić chcieli.

Jeżeliby ktoś z należących do Towarzystwa — chciał z czasem powiększyć wartość i ilość zabezpieczonych przedmiotów, w takim razie oprócz opłaty przypadającej od podwyższonej wartości zabezpieczonych przedmiotów (§. 74), opłaci wpis tylko od przewyżki podniesionej wartości.

Deklaracya pod a) wymieniona, winna być złożoną na ręce najbliższego zastępcy Dyrekcyi, który ją samejże Dyrekcyi przesyła, a następnie wyszczególnione pod b), c), d), wpłaty, uiszczane być mają w kasie Dyrekcyi w Krakowie.

Jak skoro to dopełnieniem zostanie, przystępujący może się uważać za zabezpieczonego.

§. 15.

Każdemu wstępującemu obrachowaną być ma roczna opłata na pierwszy rok, jakoteż i należitość na fundusz rezerwowy podług §. 62. i 66.

Ci co wystąpili i napowrót chcą do Towarzystwa wstąpić, jako też członkowie, którzy z większą jak dotąd wartością chcą do tego Towarzystwa należeć, w stosunku do tej podniesionej wartości, uważani być mają jako świeżo wstępujący.

§. 16.

Każdy przystępujący w zamian za prawa i korzyści spływające nań z przyjęcia go do Towarzystwa — przyjmuje na siebie prawne zobowiązanie do wypełniania wszelkich objętych niniejszym statutem przepisów, i do uznawania rozporządzeń Dyrekcyi, któreby takowa w zakresie tegoż statutu wydała, jak niemniej do uznawania rozporządzeń ogólnego zebrania.

§. 17.

Jeżeli jaka posiadłość ziemska, albo budynek należy do kilku właścicieli, z których każdy — bądź to jest w posiadaniu osobnej jego części, bądź też posiadając wspólny tytuł własności — ma prawo do pewnej części jej wartości, w takim razie każdy z nich ma prawo zabezpieczyć swoją część, chociażby drudzy ze swojemi częściami nie przystąpili.

§. 18.

Jeżeli posiadłością ziemską lub budynkiem nie zarządza sam właściciel, lecz ustanowiona sądowym wyrokiem lub ugodą, osoba — jak np. opiekun, sekwestrator, kurator, — albo jeżeli właściciel majątnością swoją

zarządza przez swego umocowanego, — natenczas zastępca taki właściciela, wywiódłszy się dostatecznem upoważnieniem, ma prawo przystąpić do stowarzyszenia z powierzonym sobie mieniem.

W pierwszym i drugim roku zabezpieczenia, opiekunowie i kuratorowie przypuszczeni być mogą do stowarzyszenia tylko za zezwoleniem opiekuńczego sądu, zaś sądownie ustanowieni sekwestratorowie tylko za zezwoleniem właściciela zasekwestrowanej przez nich majątności.

Jakkolwiek Towarzystwo to jest stowarzyszeniem posiadaczy ziemskich, to jednak i dzierżawcy przystąpić mogą do zabezpieczenia z ruchomym swoim — a do zabezpieczenia zdolnym majątkiem — skoro tylko udowodnią dopełnienie ustanowionego w §. 10 warunku.

§. 19.

Takie nawet osoby, które nie są w ścisłym znaczeniu właścicielami tylko jako takowi są prenotowane, jak również i ci, którzy w skutek szczególnych umów lub zapisów mają czasowe lub dożywotne prawo używalności, — przystąpić mogą do Towarzystwa. W takim jednak razie Towarzystwo uzyskanych z tego przystąpienia praw — jedynie na wyżej wymienionych osobach, a nie na samych właścicielach poszukiwać może.

§. 20.

Co się tyczy zabezpieczenia budynków kościelnych, plebańskich i szkolnych, a których odbudowanie w razie uszkodzenia lub zniszczenia przez ogień — ciąży całkowicie albo przynajmniej w części na funduszach kościelnym lub szkolnym, — to deklarację zabezpie-

czenia podobnych budynków w Towarzystwie składać winni ci, którym zarząd tychże funduszy jest powierzony.

W każdym innym razie przystąpienie do Towarzystwa i zabezpieczenie tych budynków, może nastąpić przez tych, którzy mają obowiązek ich utrzymywania.

W razie, gdy utrzymanie plebańskich, kościelnych, lub szkolnych zabudowań, dzieje się przez konkurencję, wypadłoby stronom konkurującym porozumieć się między sobą co do sposobu zabezpieczenia tychże zabudowań. Gdyby jednak takowe porozumienie się do skutku przyjść nie mogło, Towarzystwo przyjmie zabezpieczenie i każdej z osobna strony, a to stosunkowo do wysokości konkurencyi.

§. 21.

Każdy przystępujący jako dowód swego przyjęcia do Towarzystwa, otrzyma od Dyrekcyi kartę zabezpieczenia, sporządzoną wedle stale przyjętych wzorów.

W karcie tej ma się mieścić krótki ale wyraźny i dokładny opis zabezpieczonych przedmiotów, ich wartość, oznaczenie czasu, od którego uroda zabezpieczalna ważną być poczyną, — oraz zapewnienie odpowiedniego przepisom statutu wynagrodzenia za szkody ogniowe.

§. 22.

Każdy członek tego Towarzystwa obowiązuje się nie zabezpieczać tego samego przedmiotu jednocześnie w innem jakimkolwiek krajowem lub zagranicznem Towarzystwie

Gdyby ktoś chciał takie ruchomości, które w budynku w tém towarzystwie ubezpieczonym się mieszczą, a w tymże do zabezpieczenia przyjętemi być nie

mogą, w innym jakim Towarzystwie ubezpieczyć, to tylko w takim razie uczynić może, jeżeli na to otrzyma wyraźne pozwolenie od dyrekcyi.

Każdy przeciwnie działający, utracą od chwili dokonania podwójnego zabezpieczenia wszelkie swe prawne stosunki do niniejszego Towarzystwa.

ROZDZIAŁ IV.

OZNACZENIE WARTOŚCI ZABEZPIECZYĆ SIĘ MAJĄCYCH PRZEDMIOTÓW.

§. 23.

Wolno jest każdemu z przystępujących samemu oznaczyć wartość przedmiotów, z którymi życzy sobie w stowarzyszenie być przyjętym, byleby takowa rzeczywistej wartości nie przenosiła.

§. 24.

Ażeby Towarzystwo mogło mieć zupełną pewność że przystępujący członkowie dopełniają wymagania poprzedniego paragrafu, t. j. ażeby podane oszacowania nie przenosiły rzeczywistej wartości, następujące formalności winny być przytém zachowane:

a) Zabezpieczający obowiązany jest przedewszystkiem postarać się o zrobienie dokładnego opisu i oszacowania zabezpieczyć się mających przedmiotów; który to opis sprawdzonym być ma przez dwóch sąsiadujących z nim członków Towarzystwa, a płacących najmniej po 100 Zlr. a. w. podatku gruntowego, — którzy mu tej posługi jako członkowie Towarzystwa odmówić nie mogą.

W pierwszym roku wszyscy ci, którzy złożą deklarację w chęci przystąpienia do Towarzystwa, uważani już będą tem samem za jego członków.

Jak skoro ci przekonają się o prawdzie opisu, o rzeczywistości przedstawionego do zabezpieczenia przedmiotu, oraz o podanej jego wartości, i na nią zupełnie się zgodzą, — potwierdza ten Dyrekcyi przesłać się mający opis, wraz z właścicielem swojemi podpisami.

b) Temi trzema podpisami stwierdzony opis, doręczy osoba zabezpieczająca się powiatowemu zastępcy Dyrekcyi lub tegoż zastępcy, a tenże po dokładnem wyrozumieniu rzeczy, jeżeli zamieszczone w podaniu cyfry i punkta ważniejsze zgadzać się będą z jego przekonaniem, obowiązany jest oznaczyć wysokość uścić się mającej opłaty na zasadzie statutu i opis podpisać. Poczem chcący się zabezpieczyć winien, tak sporządzony a czterema podpisami opatrzone opis, wraz z przypadającą opłatą, i krótką prośbą o zabezpieczenie, — przesłać albo pocztą do Dyrekcyi Towarzystwa w Krakowie albo bezpośrednio w tejsze Dyrekcyi złożyć.

Podanie takowe Dyrekcyą zatwierdza.

Dyrekcyą zatwierdzenia tego z nader ważnych tylko powodów odmówić może; obowiązana jednak będzie na najbliższem zebraniu Towarzystwa przyczynę tego odrzucenia oznajmić.

c) Gdyby przez chcącego się zabezpieczyć zawezwani sąsiedzi zmiany jakoweś w jego opisie poczynić chcieli, na które by się on zgodzić nie mógł, tamci zaś w skutek tego podpisów swoich odmówili, to w ówczas wolno mu u zastępcy Dyrekcyi zażądać zwołania na gruncie powiatowej komisji, której mu tenże odmówić nie może, Komisya ta składać się ma:

- 1) Z zastępcy Dyrekcyi albo tegoż zastępcy.
- 2) Z dwóch przez zastępcę Dyrekcyi wyznaczyć się mających członków Towarzystwa.
- 3) Z tych dwóch sąsiadów, którzy podpisów swoich odmówili.

Co taka komisya po dokładnem zbadaniu rzeczy na miejscu — większością głosów orzecze, jest nieodwołalne.

d) Jeżeliby znów podanie podpisane przez właściciela i dwóch sąsiadów, nie zgadzało się z przekonaniem zastępcy Dyrekcyi, któryby w skutek tego podpisu swego odmówił, to w takim razie obowiązany jest tenże w jak najkrótszym czasie wyznaczyć powiatową komisję i takową na grunt zesłać. W skład tej komisji wchodzić mają:

- 1) Zastępujący zastępcę Dyrekcyi.
- 2) Dwaj inni sąsiedzi, a członkowie Towarzystwa, których zastępujący zastępcę zawezwie. Orzeczenie tej komisji jest nieodwołalne, i zastępca Dyrekcyi przyjąć je także musi.

Przy sprawdzaniu podanej wartości powołani sąsiedzi równie jak zastępca Dyrekcyi lub tegoż zastępujący, ogółem cała obwodowa komisya na grunt zjeżdżająca, bacznie winna jedynie na wartość rzeczywiście i na ceny targowe, praktykujące się w czasie sprawdzania, nigdy zaś nie zważać na wartość zamięlowania (*praetium affectionis*.)

§. 25.

Podane wartości powinny okrągłe cyfry stanowić to jest na zero się kończyć.

§. 26.

W razie zabezpieczenia kilku obok siebie stojących budynków, opisanie ich winno być jak najdokładniejsze;

ażebym na wypadek częściowego pożaru, rzeczywiście wysokość przypadającego wynagrodzenia z łatwością obliczyć się dała.

§. 27.

Prowadzić się będzie spis katastralny wszystkich w Towarzystwie zabezpieczonych przedmiotów, — do którego zaciąganiem będzie każde dokonane zabezpieczenie, skoro tylko sporządzona w myśl statutu deklaracya przystąpienia — w Dyrekcyi złożoną i przez nią przyjętą zostanie.

Urządzenie katastru objęte być ma regulaminem czynności.

§. 28.

Jeżeli w zabezpieczonym przedmiocie zajdzie jakowaś zmiana, narażająca przedmiot ten więcej niż przedtem na niebezpieczeństwo ognia, zabezpieczający obowiązany będzie natychmiast zawiadomić o tem zastępcę Dyrekcyi, i obliczoną przez tegoż nadwyżkę opłaty (§§. 14. 74) uiścić w sposób w §. 14 przepisany.

Jeżeliby zabezpieczony uwiadomienia takowego zaniedbał, lub zawiadomiwszy o tem, naznaczonej mu nadwyżki opłaty nie uiścił, w takim razie na wypadek pożaru, gdyby się dowodnie okazało, iż tenże powstał właśnie w skutek owej wyżej wspomnianej zmiany, — Dyrekcyja ma prawo odmówić zupełnie lub częściowo wypłaty przypadającego mu wynagrodzenia.

§. 29.

W razie zabezpieczenia zbioru w snopach i ziarnie, jak niemniej przy zabezpieczeniu paszy, rejestra przy-

chodu i wydatku w największym porządku i z najściślejszą dokładnością prowadzone być mają. Nieumiejący pisać mogą zamiast rejestru, karbów używać.

§. 30.

Kto posiadłość swoją zabezpieczył poniżej rzeczywistej wartości, może przy zachowaniu przepisanych formalności, zabezpieczenie swoje każdego czasu dodatkowo podnieść aż do rzeczywistej wartości, — w którym to razie Dyrekeya wyda mu dodatkową kartę zabezpieczenia, wedle powyżej przytoczonych przepisów dotyczących zabezpieczenia ogólnego.

ROZDZIAŁ V.

O ZOBOWIĄZANIU TOWARZYSTWA DO WYPŁATY WYNAGRODZENIA ZA SZKODY PRZEZ OGIEŃ ZRRĄDZONE.

§. 31.

Towarzystwo tym, którzy w niem biorą udział, wypłaca przyrzczone wynagrodzenie we wszystkich wypadkach, w których zabezpieczone przedmioty, przez ogień uszkodzone zostaną. Bez względu więc, czy pożar wybuchnie w skutek przypadku lub przyrodzonych zjawisk (n. p. w skutek pioruna) bądź też powstanie przez złość lub z winy trzeciego, czy szkoda bezpośrednio przez ogień działaną zostanie, czyli też w skutek zaważenia się sąsiedniego pożaru objętego budynku — czy też wreszcie w skutek użycia narzędzi do gaszenia i ratunku przeznaczonych, — a nawet i te szkody które

budynek zabezpieczony poniesie w skutek zburzenia lub wylomu działanego celem powstrzymania płomieni, — wszystkie uważane będą za szkody przez ogień zrrządzone.

§. 32.

Wszelkie inne uszkodzenia, które nie będą zrrządzone przez ogień, ale np. przez burzę, wodę i inne żywioły, Towarzystwo to nie wynagradza.

§. 33.

Jeżeli pożar szkodę członkowi Towarzystwa zrrządzający, powstał z winy osoby do Towarzystwa nienależącej, a to Towarzystwo stosownie do §. 31. wypłaci poszkodowanemu przypadające wynagrodzenie, natenczas Towarzystwo z wyłożoną na wynagrodzenie sumą i innemi wydatkami wstępuje w prawa poszkodowanego, i żądać będzie od sprawcy szkody — zwrotu danego na zaspokojenie tejże wynagrodzenia, wraz z wydatkami pobocznymi, a raczej Towarzystwo jako właściwie poszkodowane, poszukuje na uszkodzieliu ugruntowane w prawie cywilnem pretensye swoje do wynagrodzenia szkód.

Jeżeli by wszakże poszkodowany członek Towarzystwa wolał sam i bezpośrednio ze sprawcą szkody mieć do czynienia, to w takim razie winien przesłać Dyrekeyi wedle przepisów postępowania sądowego sporządzony i zalegalizowany akt zrzeczenia się przypadającego mu od Towarzystwa wynagrodzenia.

§. 34.

Jeżeli pożar wybuchnie w skutek niedbałości, lub nieostrości zabezpieczonego, jego domowników, lub

służących — w takim razie Towarzystwo płaci wynagrodzenie, — w następujących jednak wypadkach ciężkiego przewinienia, traci zabezpieczony prawo do wynagrodzenia przez Towarzystwo:

- a) Jeżeli zabezpieczony po przystąpieniu do Towarzystwa bez wiedzy Dyrekcyi (§. 28) albo przystawi coś do zabezpieczonych przez siebie budynków — albo też zaprowadzi w nich jakąkolwiek niebezpieczeństwo od ognia zwiększającą zmianę.
- b) Jeżeli zabezpieczony nie stara się o utrzymanie w dobrym stanie i o czyszczenie kominów swoich.
- c) Jeżeli w budynkach zagrożonych niebezpieczeństwem od ognia, jak np. w stodołach albo sam tytuł palil, lub do takowych z gołem światłem wchodził, albo też swoich podwładnych i służących od podobnego zakazanego postępowania powstrzymać się nie starał. We wszystkich tych razach (a, b, c) prawo do wynagrodzenia wtenczas mu tylko przepada, jeżeli dowiedzionem zostanie że pożar powstał rzeczywiście z jednej z wyżej przywiezionych przyczyn.
- d) Jeżeli zabezpieczony — wybuchł w swym budynku pożar starał się z razu uitać i przez to stał się powodem, iż w skutek opóźnionej pomocy szkoda większe przybrała rozmiary.
- e) We wszelkich zresztą takich przypadkach, gdzie przeciw zabezpieczonemu zapadnie prawomocny sąd karnego wyrok, orzekający wielką jego niedbałość lub uderzającą nieostrożność.

§. 35.

Jeżeli osoba mająca udział w majątku — w zabezpieczonym przez siebie budynku sama ogień podłożyła, w takim razie Towarzystwo nietylko żadnego nie za-

dnego nie zapłaci jej wynagrodzenia, lecz owszem osoba ta staje się odpowiedzialną Towarzystwa za wszystkie ztąd wynikłe szkody.

§. 36.

Jeżeliby własność zabezpieczonego budynku, od której wielkość niebezpieczeństwa zależy, fałszywie i w sposób ukrywający niebezpieczeństwo była podana, natenczas zabezpieczony traci prawo do wynagrodzenia.

§. 37.

Szkody ogniowe zrządzone przez napady nieprzyjacielskie, przez wojny zewnętrzne i domowe, przez bunt lub powstania, nie będą ze strony Towarzystwa wynagradzane. Dyrekcyja atoli poczyta sobie za obowiązek, przez usilne wstawienie się swoje u wszystkich członków stowarzyszenia, wyjednać dla uległych podobnemu nieszczęściu dobrowolne składki.

ROZDZIAŁ VI.

O DOCHODZENIU SZKODY OGNIOWEJ.

§. 38.

Skoro tylko zabezpieczony budynek pożarem dotknięty zostanie, winien jest właściciel, lub jego zastępca, który do podobnych czynności jest uprawniony lub obowiązany, bezzwłocznie przesłać o tem wiadomość do powiatowego zastępcy Dyrekcyi lub tegoż zastępcy.

To uwiadomienie, jeżeli nie zachodzą nadzwyczajne przeszkody, któreby udowodnić należało, nastąpić po-

winno nie później jak w 8 dni po pożarze. Takowe może być złożone bądź na piśmie, bądź ustnie do protokołu podane, i powinno mieścić w sobie opisanie najważniejszych okoliczności, jak niemniej wyraźne oznaczenie wielkości pożaru — Strona interesowana otrzyma poświadczenie odbioru takiego zawiadomienia.

Po otrzymaniu zawiadomienia, obowiązany jest zastępca Dyrekeyi takowe wraz z swojemi uwagami, przelać Dyrekeyi jak tylko można najprędzej.

Kto o szkodzie wynikłej z pożaru w przeciągu czterech tygodni Powiatowemu zastępcy Dyrekeyi lub tegoż zastępcy nie doniesie, traci wszelkie prawo do wynagrodzenia.

§. 39.

Po otrzymaniu zawiadomienia, zastępca Dyrekeyi lub tegoż zastępca winien w jak najkrótszym czasie przedsięwziąć osobiście sprawdzenie szkody na miejscu, do czego obowiązany jest wezwać dwóch sąsiadów, z którychby każdy najmniej 100 fl. w. a. podatku gruntowego płacił i był członkiem Towarzystwa, — w celu oznaczenia wraz z niemi wysokości mającego się wypłacić przez Towarzystwo poszkodowanemu wynagrodzenia.

Zwykle winien także do tej czynności być przywołanym miejscowy naczelnik gminy, jako świadek i dla dania informacji.

Dyrekeyi pozostawia się wolność przeglądania rejestrów gospodarskich.

§. 40.

Jeżeli przewodniczący tej komisji zastępca Dyrekeyi — natrafi na takie okoliczności, które większej znajomości rzeczy wymagają, — natenczas ma prawo przy-

zwać do tego sprawdzenia jeszcze dwóch sąsiadów — członków Towarzystwa, albo biegłych w sztuce.

Komisya taka, po gruntowném zbadaniu miejscowych okoliczności, bezwzględna większością głosów ma zdecydować; czyli Towarzystwo ma i w jakiej ilości — poszkodowanemu wynagrodzenie wypłacić.

Czynność tej komisji ma być na piśmie prowadzona, który to protokół zawierać ma w sobie nietylko najważniejsze punkta, ale nawet, jeżeli członkowie komisji nie są jednego zdania, uzasadnione każdego z nich powody.

Cały ten referat winien być następnie w jak najkrótszym czasie do stanowczego rozstrzygnięcia przedstawionym Dyrekeyi, która go zachowa w archiwum, pozwalając przejrzenia onegoż każdemu z członków Towarzystwa.

§. 41.

Przy ocenianiu wielkości szkody — wszystko od razu obliczane być ma na wartość pieniężną.

§. 42.

Jeżeli pożar oszczędzi pewne części zabezpieczonego budynku, które będą miały jakąwą wartość, natenczas komisya po ich oszacowaniu, pozostawi je poszkodowanemu jako część wynagrodzenia i takową z obliczonej sumy całkowitej straci, albo je też komu innemu sprzeda.

§. 43.

Jeżeli z całego zabezpieczonego a spalonego budynku pozostaną wprawdzie mury, ale tak przez pożar uszkodzone, że je przy odbudowaniu zburzyć i na no-

wo wyciągać będzie trzeba, — to uszkodzenie takie jako całkowite uważać należy.

§. 44.

Należy sporządzić protokół całej czynności oszacowania, w którym to protokole następujące punkta mieć się muszą:

- a) Wymienienie numeru karty zabezpieczenia, odnośnie do ksiąg, w które zabezpieczenie to zaciągnięciem zostało.
- b) Liczebne oznaczenie wysokości szkody przez pożar zrażonej, wyrażone stosownie do §§. 40 i 41 głoskami, a nie liczbami.
- c) Przyczyna pożaru, bądź rzeczywiście wiadoma, bądź tylko domyślna. Również i te okoliczności, któreby — odnośnie do mającego się wypłacić wynagrodzenia — pewne miały znaczenie, jak np. okoliczności wspomniane w §§. 34, 35, 36 i 37.

Po zamknięciu protokołu, mają go podpisać osoby które miały udział w oszacowaniu.

Ten protokół oszacowania przed zakończeniem czynności komisji, winien być przedłożonym poszkodowanemu, który wtedy ma prawo czynienia uwag i zarzutów, a te w tymże protokole zamieszczone być muszą.

§. 45.

Jeżeli przy oszacowaniu wysokości szkody ogniowej okaże się między członkami komisji tak uderzająca różność zdań, że przez głosowanie do żadnego stanowczego rezultatu przyjść niepodobna; natenczas przewodniczący komisji ma prawo przyzwać jeszcze dwóch innych członków towarzystwa, poczem tak wzmocniona komisja, prostą większością głosów, stanowi decyzję, Dyrekcyi przesłać się mającą.

§. 46.

Obwodowa komisja w opinii swojej mającej się przesłać do Dyrekcyi, na następujące punkta uwagę zwracać powinna.

- a) Czy towarzystwo stosownie do niniejszego statutu obowiązane jest do zapłacenia wynagrodzenia za podaną sobie szkodę ogniową.
- b) Jaką sumę pieniężną wynagrodzenie to wynosić ma.
- c) Czy towarzystwu przeciw wynagrodzonemu, lub przeciw komu trzeciemu nie przysłuży pretensya o zwrót poniesionych strat.

§. 47.

Obok ocenienia wysokości szkody ogniowej, komisja ma zwracać swą bacność na przyczynę pożaru, przyczem obowiązana będzie o przyczynie tej zasięgać wiadomości, zapytując o nią miejscowej zwierzchności i innych ludzi.

Jeżeli w skutku takowego postępowania okaże się, że na poszkodowanego żadna, ze względu na przyczynę ognia, nie spada wina, w takim razie przyczynę tę krótko tylko wymienić należy, np. podczas burzy dnia 17. Czerwca od pioruna zapalony itd., albo: ogniem pożaru sąsiedniego domu ogarnięty, itd.

Jeżeli jednak oznaczony przedmiot uległ uszkodzeniu przez pożar, powstały z winy poszkodowanego, lub kogoś trzeciego, to rodzaj tego przewinienia wtedy tylko od razu wyłuszczyć trzeba, jeżeli co do niego żadna nie zachodzi wątpliwość. W przeciwnym razie należy tylko zrobić wzmiankę, że o rezultacie przedsięwziętego przez urząd karny śledztwa, co do prawdopodobnego przewinienia, które się stało przyczyną pożaru, albo jeżeli sądowe śledztwo niema miejsca, o rezultacie dal-

szego w tej mierze dochodzenia, w swoim czasie doniesionym będzie.

§. 48.

Przy oznaczeniu ilości wynagrodzenia, porównaną będzie cała przy zabezpieczeniu uszkodzonego przedmiotu podana wartość, z wielkością szkody, okazującą się z protokołu, suma zaś wynagrodzenia obliczoną być ma wedle tej zasady; że poszkodowany stósunkowo do podanej przy zabezpieczeniu wartości, odebrać ma wynagrodzenie takiej części przedmiotu, jaka wedle sprawozdania rzeczywiście szkodzi uległa.

§. 49.

Jeżeli komisya obwodowa zakwalifikuje do wynagrodzenia taką szkodę ogniową, której przyczyną stał się ktoś przez przewinienie, wkładające nań uzasadniony w prawie cywilnem obowiązek wynagrodzenia szkody, to komisya też zarazem wyjawic powinna: czy wedle jej zdania Towarzystwo z przysługującego mu prawa, żądania zwrotu poniesionych szkód, zrobić ma użytek.

§. 50.

Cały ten protokół komisyi wraz z opinią winien być natychmiast Dyrekcyi do Krakowa przesłanym, która następnie najdalej w 14 dniach sprawdzić ma prace komisyi, i stanowczą decyzję wydać.

§. 51.

Jeżeli zachodzi podejrzenie, że pożar wznieconym został rozmyślnym czynem zabezpieczonego lub z tegoż winy (§§. 34, 35, 36), w takim razie decyzya Dyrek-

cyi dopóty w zawieszeniu pozostać ma, dopóki zupełna co do tego punktu pewność nie zostanie osiągnięta, — bądź to w skutek rezultatu sądowego śledztwa, bądź też jeżeli takowe miejsca niema, w skutek zarządzonego przez Dyrekcyę dochodzenia, a które jak można najszybciej dokonane być ma.

§. 52.

Jeżeliby Dyrekcyja miała ważne powody do poczytania oszacowania powyższej komisji za niedokładne i jednostronne; służy jej prawo zarządzenia nowego dochodzenia.

ROZDZIAŁ VII.

O WYPŁACIE WYNAGRODZENIA.

§. 53.

Każdemu dotkniętemu klęską ogniową, któremu stósownie do niniejszego statutu służy prawo do wynagrodzenia poniesionej szkody, wynagrodzenie to wypłacone być ma gotówką i bez ujmy.

§. 54.

Pieniądze tytułem wynagrodzenia przypadające, wypłacane będą w Krakowie w Dyrekcyi, a to za niestępowaniami kwitami. Na żądanie jednak poszkodowanego, pieniądze te mogą być na jego koszt i niebezpieczeństwo, także pocztą przesłane, za poprzedniemi atoli nadesłaniem do Dyrekcyi stósownego kwitu.

§. 55.

Wypłata pieniędzy tytułem wynagrodzenia przypadających, jeżeli pretensya poszkodowanego żadnej nie ule-

ga wątpliwości—nastąpić winna w jak najkrótszym czasie, a najdalej w cztery tygodnie po ukończeniu oszacowaniu szkody, zaś w przewidzianym §. 51. przypadku, natychmiast po usunięciu podejrzenia.

§. 56.

Stósownie do najwyższego postanowienia z d. 2go maja, a dekr. nadw. z d. 5 czerwca 1828 do nr. 13210 otrzymane za szkodę ogniową wynagrodzenie użytym być winno na odbudowanie uszkodzonych budynków. Gdyby jednak to odbudowanie przez wzgląd na publiczne cele, lub z innych jakich powodów nastąpić nie mogło, to wówczas wcale na tém cierpieć nie mogą prawa zabespiecznego, jakie tenże ma do Towarzystwa.

Gdyby jakakolwiek zachodziła wątpliwość co do użycia przyznanego wynagrodzenia, lub gdyby zabespieczony nie był właścicielem uszkodzonego budynku, — w takim razie wypłata przyznanego wynagrodzenia uiszczaną być tylko ma w miarę postępującego odbudowania przedmiotu uszkodzonego.

Stósownie do wyżej wymienionej zasady, przypadające za szkody ogniowe wynagrodzenie, nie może być przez zabespieczonego ani od realności uszkodzonych odłączone, ani cedowane, ani też ulegać zapo. wi dzeniu lub legzekucyi.

§. 57.

Przy wypłacie pieniędzy za szkody ogniem zrządzone, wyjątkowo służy dyrekcji prawo, uiszczania wyplat takowych ratami, a to dla zyskania pewności powtórnego odbudowania.

§. 58.

Cessye pieniężnych wynagrodzeń, przyznanych i wypłacalnych dotkniętym klęską członkom Towarzystwa, miejsca nie mają.

ROZDZIAŁ VIII.

ROZŁOŻENIE SZKÓD PRZEZ OGIEŃ ZRĄDZONYCH, OZNACZENIE WYSOKOŚCI WKŁADEK I ŚCIĄGANIE TAKOWYCH.

§. 59.

Z natury Towarzystwa wzajemnego zabespieczania wynika, że fundusz jego na opłacenie wynagrodzeń i opędzenie wydatków administracyi, stanowić będą roczne opłaty członków. Ponieważ atoli cyfra tych wydatków nie zawsze będzie jednaka, przeto też i wysokość owych opłat z roku na rok na nowo obliczaną być musi tak, iż suma wydatków każdego upłynionego roku, rozłożoną zostanie na członków Towarzystwa roku następnego.

§. 60.

Miara zatem wysokości rocznych opłat zależeć będzie od porównania ogólnej sumy deklarowanej, a wedle §. 66 sklasyfikowanej wartości wszystkich zabezpieczonych przedmiotów, z ogólną sumą wszystkich w przeciągu roku wypłaconych wynagrodzeń, łącznie z wydatkami na administracyą Towarzystwa za ten sam czas.

§. 61.

Dla tego Dyrekeya Towarzystwa po upływie każdego roku, zbierze kwoty wszystkich przyznanych w tym roku wynagrodzeń, oraz całoroczne wydatki administracyjne, w jedną sumę główną; zaś wszystkie szczegółowe, a stosownie do klasyfikacji, niższe lub podwyższone wartości zabezpieczonych w tym roku przedmiotów, w drugą sumę główną, a porównawszy te dwie sumy główne, wykryje stosunek ogółu rocznego wydatku do ogółu zabezpieczonej w tym roku wartości.

Wynagrodzenia za takie szkody ogniowe, o których Dyrekeya dopiero po upływie roku zawiadomiona będzie; policzone być mają do wydatków roku następnego.

§. 62.

W pierwszym roku istnienia Towarzystwa procent $\frac{3}{4}$ od sta, stosownie do klasyfikacji zabezpieczonej wartości, §. 66. wziętym będzie za podstawę obliczenia wysokości wkładek. W następnych latach wysokość wkładki wymierzona będzie stosownie do §. 61.

W następnych latach ta zasadnicza miara obliczania wkładek o tyle zwiększaną lub zmniejszaną będzie, o ile wniesione opłaty na zupełne pokrycie szkód ogniowych zbytniem lub niedostatecznymi się okażą.

§. 63.

Dyrekeya postara się o to, aby wysokość opłat, mających się corocznie uiszczać, na miesiąc naprzód, przed końcem każdego roku asekuracyjnego obliczoną, i przez karajowe czasopisma ogłoszoną została; ażeby każdy zabezpieczony postawionym był w możności

obliczyć sobie wedle tego sam wysokość przypadającą na niego rocznej opłaty.

§. 64.

Gdyby się w ciągu którego roku tak niszczące zdarzały pożary, iżby na pokrycie szkód ztąd wynikłych, zwyczajna suma płaconych przez członków rocznych opłat nie wystarczyła, w takim razie niedobór pokrywa się tymczasowo z funduszu rezerwowego (§§. 73, 76), suma ta po rozłożeniu jej w następnym roku obok zwykłych wkładek na członków Towarzystwa, z upływem tegoż roku zwróconą zostanie.

Gdyby zaś przy nadzwyczajnych nieszczęściach nawet połowa rezerwowego funduszu, przez członków Towarzystwa naprzód wypłacona, na pokrycie rocznych wydatków nie wystarczała, Dyrekeya ma prawo zażądać od członków wypłaty w gotowiznie, zapewnionej wedle §. 74. lit. a, drugiej połowy przeznaczonych na fundusz rezerwowy wkładek.

§. 65.

W przeciwnym razie, to jest kiedy po zaplaceniu wszystkich w ciągu roku wydarzonych szkód ogniowych i po straceniu wydatków administracyjnych, z wniesionych rocznych opłat jeszcze coś pozostanie; natenczas reszta ta do funduszu rezerwowego wcielona, a na następny rok opłaty o tyle zmniejszone będą, o ile przychód wydatki przewyższył.

§. 66.

Ponieważ przy różnaitości zabezpieczanych przedmiotów, różnym jest także stopień grożącego im niebezpieczeństwa ogniowego — a tém samém przyjęcie

ich mniejszém lub większém niebezpieczeństwem Towarzystwu grozi; przeto słuszność wymaga, ażeby i w ilości opłaty, od nich uiszczać się mającój, pewna zachodziła różnica.

Wszystkie zatem zabezpieczone budynki i znajdujące się w nich przedmioty, stósownie do stopnia grożącego im niebezpieczeństwa i różnej wysokości, mającój się od nich uiszczać opłaty, na sześć klas podzielone będą.

Do pierwszej klasy należą:

Wszystkie osobno stojące budynki pokryte żelazem, miedzią, cynkiem, dachówką albo szyfrem, a zbudowane całkiem z kamienia lub z cegły, — lecz wtedy tylko, jeśli w nich nie mieszczą się rękodzielnie ogniem prowadzone.

Przez osobno stojące budynki rozumieją się te, obok których na 20 sążni do koła żadne inne nie stoją.

Z takich budynków opłaca się od podanej do zabezpieczenia wartości — ogólnie §. 62 przepisana, wkładkę, z potrąceniem 25%.

Do drugiej klasy należą:

a) Wszystkie już w pierwszej klasie opisane budynki, lecz w których mieści się rękodzielnia ogniem prowadzona.

b) Wszystkie osobno stojące — a z twardego materiału wystawione budynki, i deskami lub gontem kryte.

c) Wszystkie budynki kryte żelazem, miedzią, cynkiem, dachówką lub szyfrem, i wystawione całkiem z kamienia lub cegły, a nie stojące osobno, — o ile w budynkach pod b) i c) nie znajdują się rękodzielnie ogniem prowadzone.

d) Wszystkie blisko obok siebie stojące — na jeden cel przeznaczone a gontami pokryte budynki, jak n.p. stodoły, szopy, szpiclerze, albo kilka

razem stojących stajen i wozowni, — ale wtedy tylko, kiedy we wszystkich tych budynkach ognia całkiem niema, i jeśli w obwodzie 20 sążni, żaden ogień w sobie mieszczący budynek się nie znajduje.

Z takich budynków płaci się od podanej do zabezpieczenia wartości — ogólnie przepisana wkładkę, bez żadnego odtrącenia lub dodatku.

Do trzeciej klasy należą:

a) Wymienione w klasie drugiej pod b. i c. budynki, jeżeli w nich mieści się rękodzielnia ogniem prowadzona.

b) Wymienione w klasie drugiej pod c. budynki, jeżeli są deską lub gontem pokryte, i nie z twardego materiału wystawione.

c) Budynki oznaczone w klasie drugiej pod b., jeżeli słomą są pokryte.

d) Wymienione w klasie drugiej pod d. budynki, mające na przestrzeni 20 sążni około siebie inny budynek ogień w sobie mieszczący.

e) Budynki w klasie drugiej pod d. wymienione, jeżeli słomą lub trzeciną są pokryte; ale tylko w takim razie, gdy wystawione są z twardego materiału i od innego, ogień w sobie mieszczącego budynku nie stoją bliżej jak o 20 sążni.

Z takich budynków płaci się od podanej do zabezpieczenia wartości ogólnie przepisana wkładkę, z dodatkiem 25 procentu.

Do czwartej klasy należą:

a) Budynki w klasie trzeciej pod b. objęte, jeżeli w nich mieści się rękodzielnia działaniem ognia prowadzona.

b) Budynki objęte w klasie trzeciej pod e., jeżeli wystawione są z drzewa, to jest: z materiału palnego; ale wtedy tylko, jeżeli inne ogień w sobie mie-

szezące budynki, przynajmniej o 20 sążni od nich są oddalone.

Z takich budynków płaci się od zabezpieczonej wartości — ogólnie przypisaną w kładkę, z dodatkiem 50 procentu.

Do piątej klasy należą:

Budynki w klasie czwartej pod b. przytroczone, jeżeli w mniejszej jak 20 sążni od nich odległości położony jest inny, ogień w sobie mieszczący budynek.

Z budynków do tej klasy należących, płaci się od zabezpieczonej wartości — ogólnie przepisaną wkładkę, z dodatkiem 75 procentu.

Do szóstej klasy należą:

Policzone do czwartej i piątej klasy budynki — a w których przeważają okoliczności, powiększające w wysokim stopniu niebezpieczeństwo ogniowe jako też i wszystkie inne budowle.

Z budynków w tej klasie zamieszczonych, opłaca się od podanej do zabezpieczenia wartości — podwójną ilość zwykłej wkładki. §. 62.

Fajermury pociągają za sobą niższe wkładki o 10%, ale wtedy tylko, gdy rzeczywiście niebezpieczeństwo ogniowe zmniejszają.

Jeżeli budynki zaopatrzone są przewodnikami od pioruna, okoliczność ta zmniejsza ilość obliczonej wkładki o 5 procentu.

§. 67.

Do przedsiębiorstw i rękodzielní ogniem prowadzonych liczą się: browary, piekarnie, kąpiele i farbiernie, pracownie wszystkich wyrabiających płody chemiczne, rafinerie cukru, fabryki porcelany i fajansów, fabryki rosolisów i gorzelnie, fabryki żelaza, odlewnie

dzwonów, warsztaty mosiężników i kotlarzy, mydlarzy, masarzy, garncarzy, ślusarzy i kowali.

Na równi z budynkami, mieszczącymi w sobie rękodzielní ogniem prowadzone postawionemi także będą ze względu na większe niebezpieczeństwo ognia: wszystkie domy na publiczne widowiska przeznaczone, domy zajezdne, stajnie pocztowe, a nawet domy pocztowe, jeżeli stoją pod jednym ze stajniami dachem, albo się też z niemi stykają, — budynki, w których wełna, bawełna, konopie i len, oraz przędza z tychże bywają przerabiane, niemniej składy tych przedmiotów, papiernie, młyny, tartaki, olejarnie, warsztaty stolarzy, tokarzy, stelmachów, bednarzy, fabrykantów fortepian, organmistrzów i powroźników, nareszcie koszary wojskowe.

§. 68.

Wszystkie do gospodarstwa wiejskiego należące, a tém samém zdolne do zabezpieczenia ruchomości — jeżeli tylko przez usunięcie łatwo uratowane być mogą; ulegają opłacie tej samej wkładki, jak budynki, w których są pomieszczone. Wszystkie inne ruchomości policzone będą do następnej klasy. Zaś od ruchomości, mieszczących się w budynkach klasy szóstej, płacić się będzie 25% więcej.

§. 69.

Ponieważ wszyscy członkowie w pierwszych dwóch latach przystępujący, zobowiązują się do pozostania w towarzystwie aż do końca trzeciego roku, przeto, jeżeliby się który z nich po upływie roku z nowem podaniem i oszacowaniem nie zgłosił, należy przypuszczać, że żadne zmiany nie zaszły, i że te same przedmioty pozostają zabezpieczone. Gdyby zaś zabezpieczony i świe-

zo rozpisanej wkładki nie zapłacił, Dyrekeya po uprzedniem jednokrotném napomnieniu, obowiązana będzie dochodzić w drodze prawnej na tym zabezpieczonym uiszczenia zaległych wkładek. Co także uczyni w ogólności przeciwko wszystkim tym, którzy obowiązkowych wkładek i statutem przepisanych opłat w oznaczonym czasie uiszczać nie będą.

§. 70.

Każdy członek obowiązany jest do wszelkich obywatelskich, niniejszym statutem określonych posług, jak np. do pośredniczenia przy oszacowaniach wartości i szkód (Rozdziały IV i V), a to za słuszném wynagrodzeniem kosztów podróży, które Dyrekeya raz na zawsze oznaczy.

§. 71.

Rok ubezpieczeń towarzystwa zaczyna się od 1. lipca; rachunki jednak zawsze zamknięte być mają z ostatnim dniem kwietnia, zaczęć sumy w miesiącu maju i czerwcu do wynagrodzenia podane, na następny rok administracyjny przeniesione być mają, a tém samém pierwszy rok administracyjny w obrachunku na 10 tylko miesięcy ograniczonym, zaś roczne obrachunki w latach następnych za czas między dniem 1. maja a ostatnim kwietnia r. nast. sporządzanemi będą.

Którym to sposobem Dyrekeya zyska dosyć czasu do obliczenia w przeciągu miesiąca maja ogólnej na rok przyszyły płacić się mający rocznej opłaty, i do podania takowej z dniem 1. czerwca do wiadomości publicznej.

§. 72.

Jeżeli który z zabezpieczonych z Towarzystwa wystąpić zechce, winien na trzy miesiące przed końcem ro-

ku zawiadomić o tém na piśmie Dyrekeyę lub tejeż zastępcę. (Rozumie się, że pierwsze trzy lata istnienia towarzystwa stanowią tu wyjątek). Jeżeli zawiadomienia tego nie dopełni w terminie przepisany, w ówczas obowiązany będzie pozostać jeszcze przez rok następny w towarzystwie; a gdy potem we właściwym czasie wkładki nie uiszi, utraci służące mu jako zabezpieczonemu prawa na tak długo, aż zaległości nie zostaną uiszczone; zaczem, gdyby w tym czasie wybuchnął u niego pożar, nie będzie mógł rościć sobie żadnego do towarzystwa prawa o wynagrodzenie.

Chcącym w ciągu roku zabezpieczyć swe budynki, zostawia się możność uczynienia tego; tacy jednak będą musieli za cały rok wkładkę uiszczyć, chociaż przez to nie na dłużej jak tylko do końca bieżącego roku administracyjnego, zabezpieczonymi zostaną.

Zabezpieczenie zbioru, lub innę do zabezpieczenia w niniejszém Towarzystwie zdolną ruchomości — przyjętą być może także na krótszy czas; przy czém przypadająca wkładka stósunkowemu ulegnie zmniejszeniu.

ROZDZIAŁ IX.

UTWORZENIE I PRZEZNACZENIE FUNDUSZU REZERWOWEGO.

§. 73.

Ponieważ towarzystwo obowiązane jest nieszczęściem dotkniętym członkom swoim przychodzić w pomoc szybko i skutecznie, a łatwo się kiedyś zdarzyć może, że same bieżące roczne opłaty nie wystarczą na pokrycie wynagrodzić się mających szkód, przeto postarać się o to należy, aby towarzystwo trwale zaopatrzonem było w dostateczne środki pieniężne. Potrze-

bie tej zadość się uczyni przez utworzenie dostatniego funduszu rezerwowego.

§. 74.

Ten fundusz rezerwowy utworzą:

- a) Wkładki, które każdy przystępujący obowiązują się na ten cel złożyć. Te wkładki równać się mają rocznej opłacie uiszczonę od zabezpieczonych przedmiotów. Każdy przystępujący do towarzystwa składa od razu połowę tej sumy w gotowiznie, a na drugą połowę wystawia oblig lub wexel, który wtedy tylko wypłaconym być musi, gdy Dyrekcyja w skutek wyczerpnienia się już istniejącego funduszu rezerwowego, do zażądania tej drugiej połowy zmuszoną będzie.
- b) Gdyby ktoś z zabezpieczonych życzył sobie w dalszych latach, albo więcej przedmiotów zabezpieczyć, albo wartość już zabezpieczonych podnieść (§§. 14, 30.) a ztąd wypadłaby na niego większa roczna opłata, niż ta którą opłacał w czasie złożenia należnej kwoty do funduszu rezerwowego, natenczas obowiązany będzie, przypadającą od podwyższonej wartości zabezpieczonych przedmiotów przewyżkę do wymienionej pod a) wkładki dopłacić.
- c) Ponieważ każdy zabezpieczający się, całą wkładkę z góry płaci, zaś wynagrodzenia szkód ogniowych zwolna tylko po sobie następują, przeto też i pieniądze fundusz rezerwowy składające, zamieniane być mogą na listy zastawne, obligacje indemnizacyjne galicyjskie, albo na akcje kolei żelaznych galicyjskich a przypadający od nich procent do funduszu rezerwowego wcielonym będzie.
- d) Te kwoty, które towarzystwo, w skutek służącego

mu prawa, żądania zwrotu poniesionych szkód, od zabezpieczonych lub osób trzecich rzeczywiście ściągnie.

- e) Pieniądze, które po spłaceniu z rocznych opłat wszystkich przez ogień zrzadzonych szkód, przy końcu roku jeszcze pozostaną, a to w moc §. 65.
- f) Do funduszu rezerwowego wpływa następnie taxa od wpisu, którą każdy po pierwszym roku istnienia tego Towarzystwa przystępujący w ilości 5 centów od każdych 100 fl. w moc §. 14 uiszczyć powinien, nareszcie
- g) Wszelkie z jakiego bądź tytułu później Towarzystwu przyspaść mogące, a dotąd stale oznaczonego przeznaczenia nie mające dochody. Prócz tego Dyrekcyja jest upoważniona, w pomyślnych latach, kiedy zwyczajna wkładka mniej niż $\frac{1}{2}\%$ wynosić będzie, nałożyć na członków osobny, na wzmocnienie funduszu rezerwowego dodatek, który jednak przenosić nie może 10 centów od każdych 100 fl. zabezpieczonych wartości.

§. 75.

Jeżeli fundusz rezerwowy tak dalece się pomnoży, że przenosić będzie 2% wartości przedmiotów zabezpieczonych, to wówczas każdoroczna przewyżka przeznaczonych na fundusz rezerwowy dochodów, obróconą być może, stosownie do postanowień Dyrekcyi na ulżenie członkom w opłacie rocznych wkładek, a w części także na bezprocentowe pożyczki udzielane członkom Towarzystwa na sprawianie przez nich przyrządów do gaszenia.

§. 76.

Przeznaczeniem funduszu rezerwowego jest przychodzić w pomoc wtedy, gdyby w ciągu którego roku ad-

ministracyjnego tak liczne wydarzyły się pożary, iżby zwyczajne wkładki na pokrycie zrządzonych przez nie szkód niewystarczały. W którym to razie Dyrekeya ma prawo nie tylko użycia wszystkich do funduszu rezerwowego już złożonych pieniędzy, ale nawet zażądać może od członków uiszczenia w gotowiźnie drugiej połowy wkłami lub obligami zapewnionych a wedle §. 74 a) na fundusz rezerwowy przeznaczonych wkładek.

Pieniądze wzięte z funduszu rezerwowego na pokrycie zrządzonych ogniem szkód, zwrócone być winny do tegóż funduszu w roku następnym.

§. 77.

Cały fundusz rezerwowy jest niepodzielną własnością wszystkich członków Towarzystwa. Występujący z Towarzystwa traci do niego wszelkie prawo. W razie zaś, gdyby się Towarzystwo kiedyś rozwiązać miało; fundusz rezerwowy winien być całkowicie rozdzielonym między wszystkich ówczesnych członków Towarzystwa, a to stósunkowo do sumy, z jaką każdy z nich będzie zabespieczonym.

ROZDZIAŁ X.

O ROZSTRZYGANIU SPORÓW JAKIEBY MIĘDZY TOWARZYSTWEM, A JEGO CZŁONKAMI ZAJŚĆ MOGLY.

§. 78.

Spory jakieby z zastosowania niniejszego statutu w szczególnych wypadkach zajść mogły między Towarzystwem a pojedynczemi jego członkami, z powodu rozszerzonych przez jedną stronę a przez drugą nie uznawanych pretensyj, rozstrzygane być mają, a to dla uniknienia uciążliwych procesów, szybciej i z mniejszym

kosztem przez sądy polubowne. Toż samo rozumieć się ma i o sporach, jakieby między Dyrekeyą a urzędnikami lub służbą Towarzystwa, z tytułu ugody służbowej powstać mogły. Dyrekeya zatem przyjmując urzędników i sługi Towarzystwa, winna ich o postanowieniu tém zawiadomić, i zażądać od nich piśmiennej deklaracji, iż się na to zgadzają.

§. 79.

W tym celu ta strona która roszczonemu do siebie żądaniu zadość uczynić nie chce, zaraz przy odmówieniu tego zadośćuczynienia, a to pod rygorem utraty prawa dalszego popierania swoich pretensyj, jednak według własnego wyboru ma wskazać osobę znaną ze swej prawości, która jednak członkiem tego Towarzystwa być musi na sędziego polubownego.

Przeciwnik w przeciagu 14tu dni wybiera inną osobę z podobnemiż przymiotami, a jeżeli przeciwnikiem tym nie jest sama Dyrekeya, zawiadamia Dyrekeyą o swoim wyborze. Zarazem przeciwnik ten (czy to nim będzie Dyrekeya, czy ktoś z zabespieczonych) złożyć winien Dyrekeyi na piśmie dokładne przedstawienie swojej pretensyi ze wszystkimi motywami i z przytoczeniem wszystkich dowodów, któremi sądzi, iż zdoła prawo swoje wykazać i żądania poprzeć.

Dyrekeya następnie wystósuje do obudwóch wybranych osób wezwanie do przyjęcia urzędu sędziego polubownego.

Ci dwaj wybierają następnie superarbitra, i tak we trzech stanowią sąd polubowny. Gdyby się atoli w wyborze tym zgodzić z sobą nie mogli, to w takim razie superarbitra wybiera zastępcą Dyrekeyi, w którego powiecie przedmiot sporny się znajduje.

Sędziowie polubowni obowiązani są przedmiot sporny rozstrząsnąć i większością głosów wydać wyrok na piśmie.

Przeciw takowemu polubownego sądu orzeczeniu, żadne odwołanie (rekurs) nie ma miejsca.

§. 80.

Pojedyncze kroki swego postępowania, które tutaj szczegółowo dane być nie mogą, mają sędziowie polubowni za wspólnem porozumieniem się według własnego zdania w ten sposób ustanowić, ażeby w zupełności osiągnąć cel sądu polubownego, którym jest szybkie ukończenie sporu i z jak najmniejszą dla stron uciążliwością, tudzież bez naruszenia prawa, lub pewności jego wykonania.

Dla tego też sąd polubowny nie jest obowiązany do trzymania się przepisów postępowania sądowego.

§. 81.

Za podstawę w rozstrzyganiu sporu, weźmie sąd polubowny przede wszystkim przepisy niniejszego statutu, a razem uwzględni powszechne prawo cywilne.

Sąd zaś rozstrzyga wedle swego zdania i sumienia

§. 82.

Sąd polubowny wyrok swój winien na piśmie oznajmić Dyrekcyi, a za pośrednictwem tejże obudwu stronom.

Wykonanie wyroku, na który się podpisany dobrowolnie nie zgodzi, należy wyjednać u zwyczajnych władz sądowych.

ROZDZIAŁ XI.

O WYSTĄPIENIU Z TOWARZYSTWA.

§. 83.

Jak przystęp do tego Towarzystwa otwartym jest dla każdego, tak też znowu każdy i każdego czasu takowe opuścić może. Wyjmują się tylko następujące razy — i tak:

- a) Wszyscy ci, którzy do Towarzystwa w pierwszym i drugim roku istnienia onegóż przystąpili, opuścić je mogą dopiero po skończonych trzech latach.
- b) Ponieważ do uprawnienia tego wystąpienia, potrzebną jest wyraźna pod tym względem ze strony zabezpieczonego deklaracya, przeto, wyjąwszy wypadki zawieszenia lub wykluczenia członków z Towarzystwa, każdy zresztą uważanym będzie dopóty za zabezpieczonego, dopóki ze swoim z Towarzystwa wystąpieniem wyraźnie się nie zgłosi, i takowego w przepisany porządku nie oznajmi.

Trzy miesiące przed upływem każdego roku naznacza się jako stały termin, do wykonania ważnego wystąpienia; a każdy zabezpieczony, zaniedbujący powyższy termin, obowiązany jest do pozostania jeszcze na następny rok w Towarzystwie.

Jeżeli zabezpieczony przez cały rok zalega z wypłatą przypadającej na niego rocznej opłaty, w ówczas wykreślonym być ma z obowiązku z listy zabezpieczonych, i utraci zarazem wszelkie prawo do funduszu rezerwowego. Członek wykluczony, obowiązany jest mimo tego do zapłacenia zaległej aż po chwilę jego wykluczenia należności.

Jeżeli występujący lub wykluczony członek Towarzystwa, kwotę, którą stósownie do §. 74 nie w gotowi-

źnie, ale wexlem lub obligiem na fundusz rezerwowy złożył i w momencie wystąpienia jeszcze nie zapłacił, natenzas takowa resztująca należność od niego żądana, a nawet w razie odmówienia, w drodze prawnej wywalczoną być ma.

§. 84.

Nabywca zabezpieczonego w Towarzystwie przedmiotu, a chcący takowy i nadal mieć zabezpieczonym, winien wspólnie z poprzednim właścicielem zawiadomić o tem Dyrekcyę lub jej zastępcę, w którym to razie wspomniany nabywca wstępując w swoim do Towarzystwa stósunku, zupełnie w miejsce dawniejszego właściciela — żadnych już opłat wstępnych (§. 14) płacić nie będzie. Dopóki zawiadomienie o zmianie osoby posiadacza nie nastąpi posiadacz dawniejszy i nadal jeszcze odpowiedzialnym będzie za bieżące wpłaty.

§. 85.

Dyrekeji służy prawo wykluczania z tego Towarzystwa wszystkich tych, którzy wbrew przepisom niniejszego statutu działać będą.

§. 86.

Gdyby który z zabezpieczonych członków bardzo często był pożarem nawiedzany, wolno Dyrekcyi będzie z ważnych powodów wykluczyć go z Towarzystwa.

§. 87.

Z wypłaconych Towarzystwu pieniędzy wkładkowych, ani występującemu, ani trwałemu członkowi pod żadnym pozorem zwróconém nie będzie (wyjąwszy) gdyby się okazały jakie błędy rachunkowe.

ROZDZIAŁ XII.

ZARZĄD TOWARZYSTWA.

§. 88.

Zarząd Towarzystwa obejmuje Dyrekcyę, której siedzibą jest Kraków.

Dyrekeja składa się z następujących osób:

- a) Z Prezesa.
- b) Z Zastępcy Prezesa.
- c) Z Dyrektorów i ich zastępców. Liczba Dyrektorów oznaczoną będzie stósownie do potrzeby przez ogólne zebranie; liczba zastępców równą będzie liczbie Dyrektorów.

Oprócz tego wielmożny Pan Franciszek Trzeciecki, jako przeważnie zajmujący się tym Towarzystwem z godnością honorowego członka, mieć będzie na całe życie miejsce i głos w Dyrekcyi.

§. 89.

Członkowie Dyrekcyi winni mieć stałe zamieszkanie w Krakowie i być członkami Towarzystwa.

§. 90.

Dyrekeja mianować będzie agentów Towarzystwa, o ile tego uzna potrzebę — niemniej potrzebnych urzędników.

§. 91.

Wszyscy członkowie Dyrekcyi wybierani będą na 6 lat. Po pierwszych trzech latach, ustąpią z Dyrekcyi: zastępca Prezesa i połowa Dyrektorów wraz z swymi zastępcami, — po drugich trzech latach: Prezes i druga połowa Dyrektorów wraz z zastępcami.

Ustępujący z Dyrekeyi, mogą być powtórnie obranymi. Po upływie pierwszych trzech lat istnienia Towarzystwa, los oznaczy Dyrektorów ustąpić mających.

§. 92.

Dyrekeyę wybiera zebranie ogólne, które zwykle co trzy lata do Krakowa zwołaném będzie.

Każdy członek płacący Towarzystwu od zabezpieczenia 60 fl. w. aust. rocznej wkładki, — lub któren ze sumą 5000 fl. jest rocznie zabezpieczony, ma prawo udziału w zgromadzeniu ogólném z prawem do głosowania. Prawo to wykonywane być także może przez umocowanego.

Zwołanie ogólnego zebrania wychodzi od Dyrekeyi w kształcie obwieszczenia, umieszczonego w dziennikach urzędowych obwodu rządowego Krakowskiego i Lwowskiego.

Upoważnioną jest także Dyrekeya do zwoływania w razie potrzeby zebrań ogólnych nadzwyczajnych.

Prezydowanie na ogólnych zebraniach i kierunek tychże, przysłuża Prezesowi Dyrekeyi; za którego w razie przeszkody prezydować ma jego zastępca, — a gdyby i ten być nie mógł, ten członek Dyrekeyi, którego takowa do téj czynności obierze.

§. 93.

Do nadania uchwałom ogólnego zebrania ważności i mocy obowiązującej, potrzebną jest obecność przynajmniej 40 członków; bezwzględna większość głosów stanowić będzie uchwałę. Przy równym podziale głosów to zdanie przejdzie w uchwałę, do którego się prezydujący przychyli.

Gdyby zebranie ogólne dla szczególniejszych przeszkód co 3 lata zwołaném być nie mogło, to w takim razie ustanowiona na ostatniém zebraniu Dyrekeya tak

długo piastować będzie swoje urzędowanie, dopóki nowa Dyrekeya stósownie do przepisów statutu wybrana nie będzie.

§. 94.

W zakres działalności ogólnego zebrania należą — oprócz prawa obierania członków Dyrekeyi, także:

- a) Kontrolowanie rachunków Dyrekeyi.
- b) Powzięcie decyzji, co do rozszerzania zabezpieczeń także na budynki i realności miejskie (§. 5).
- c) Ustanawianie liczby Dyrektorów i wyznaczanie pensyj dla członków Dyrekeyi, tudzież dla innych urzędników Towarzystwa.
- d) Zaprowadzanie w statucie odpowiednich potrzeb czasu zmian; przyczém toż zebranie upoważni Dyrekeyą do wyjednania u wysokiego Rządu zatwierdzenia takowych zmian.
- e) Wydawanie uchwał, w celu utworzenia nowego funduszu rezerwowego, gdyby się dawniejszy wyczerpnął.
- f) Uchwalenie rozwiązania Towarzystwa; uchwalone już rozwiązanie przed wykonaniem przedłożone być winno Władzy krajowej; zebranie ogólne prowadzić będzie protokół swych czynności, który podpiszą: prezydujący, mianowany przez Dyrekeyą sekretarz, tudzież trzej przez prezydującego wskazani członkowie zebrania ogólnego.

§. 95.

Do uchwalania postanowień Dyrekeyi — obecność trzech przynajmniej osób niezbędnie jest potrzebną. Prezydujący i sekretarz podpisują każde postanowienie.

§. 96.

W zakres działalności Dyrekcyi wchodzi w ogólności cały zarząd Towarzystwa zabezpieczenia, — niemniej wszelkie statutem objęte interesa onegoż.

Prezes Dyrekcyi zastępuje Towarzystwo na zewnątrz, i upoważnionym jest do prawnego przyjmowania wszelkich do Towarzystwa wystósowanych odezw.

Dyrekcyi służy także prawo przyjmowania i oddalania urzędników, tudzież przyznawania dodatków do pensyi i wynagrodzeń.

Zakres atoli działalności Dyrekcyi, tudzież przyszły porządek jęj urzędowego postępowania urządzone, zostaną szczegółowo porządkiem dyrekcyjnym; porządek zaś ten potwierdzonym będzie — zawsze jednak w zakresie niniejszego statutu — przez zebranie ogólne.

§. 97.

We wszystkich sprawach decyzyi Dyrekcyi podległych, postanowienia zapadać mają bezwzględną większością głosów. Przy równym podziale głosów, to zdanie stanie się postanowieniem obowiązującym, do którego przychyli się przysługujący.

§. 98.

Dyrekeya odpowiedzialną jest Towarzystwu i krajowi za uczciwe, baczne i odpowiednie statutom prowadzenie interesów Towarzystwa. Szczególniej zaś czuwać powinna nad tém, aby wydatki administracyjne ograniczały się jedynie na niezbędne potrzeby, i aby unikać wszelkich wydatków, bez których by się obejść mogło.

§. 99.

Ponieważ Dyrekeya sama związana jest przepisami statutu, i samowolnie zmieniać ich nie może, przeto

obowiązana jest, jeżeli uzna za potrzebne zrobić jakowe zmiany w tychże, poddać takową pod decyzją najbliższego zebrania ogólnego. W razie zaś wyczerpnienia funduszu rezerwowego, albo w innych naglących okolicznościach, Dyrekeya ma obowiązek zwołania nadzwyczajnego zebrania ogólnego.

§. 100.

Kasa główna Towarzystwa, od chwili, w której się dostanie pod zarząd Dyrekcyi, zostawać będzie zawsze pod potrójnym zamknięciem. Kasa podręczna, nie mogąca w sobie mieścić nad 2000 fl., pozostaje pod podwójnym zamknięciem.

§. 101.

Bez zezwolenia Dyrekcyi, żadna wypłata z kasy Towarzystwa nastąpić nie może. Bieżące stałe wydatki, potrzebują tylko asygnacyi powołanego na Dyrektorstwo kasy członka Dyrekcyi. Podobnie i mniejsze wydatki aż do wysokości 50 fl., czynione być mogą za samą asygnacją Prezesa, tudzież wspomnionego Dyrektora kasy; z wszystkich jednak podobnych asygnacyj, należy zdać sprawę na najbliższem posiedzeniu Dyrekcyi.

§. 102.

Dyrekeya odnośnie do §. 98, ustanowi potrzebny do sprawowania interesów zarządu komplet osób, — i wyda stósowne postanowienie co do potrzebnej w pewnych względach kaucyi.

§. 103.

Z zamkniętego w każdym roku administracyjnym rachunku głównego zrobionym być winien wyciąg,

wykazujący dokładnie liczbę zabezpieczonych budynków, zabezpieczoną na nich wartość, tudzież wydatki Towarzystwa na wynagrodzenia i na administrację. Od Dyrekcji zależeć będzie, czyli do tej lub owej rubryki (mianowicie przy wypłaconych wynagrodzeniach) dodać zechce szczegółowe jakie objaśnienia.

Wyciąg ten przedłożonym będzie następnie Wysokim Władzom krajowym i drukiem do publicznej wiadomości podany.

§. 104.

Zarząd krajowy ma prawo zamianowania komisarza rządowego, który przytomnym być może na wszystkich posiedzeniach, a któremu się każdego czasu wolno zostawia przegląd rachunków, pism i protokółów Towarzystwa.

ROZDZIAŁ XIII.

O WYDZIALE NADZORCZYM.

§. 105.

Dla większego zabezpieczenia praw stowarzyszonych, ustanowionym być ma obok Dyrekcji wydział nadzorczy, którego obowiązkiem będzie raz lub dwa razy do roku zebrać się w Krakowie, w celu zbadania wszelkich czynności Dyrekcji, a razem sprawdzenia przychodów i rozchodów.

Gdyby wydział nadzorczy spostrzegł takie nadużycia, które łatwo usunąć się nie dały, będzie obowiązany zaważać prezydującego Dyrekcji, żeby tenże zwołał ogólne zgromadzenie członków stowarzyszenia, któremu to wezwaniu, jeżeliby Prezydujący w przeciagu

czterech tygodni zadosyć nie uczynił, wydział nadzorczy będzie mocen sam ogólne zgromadzenie zwołać i temuż nadużycia wykazać.

§. 106.

Wydział ten składa się z przewodniczącego, jego zastępcy i ośmiu członków, z pomiędzy członków Towarzystwa przez ogólne Zgromadzenie wybranych.

Takowy zwołuje przewodniczący lub jego zastępcę. Do przedsięwzięcia czynności wydziału i stanowienia uchwał przytomność przynajmniej trzech osób jest potrzebną.

Działalność tego wydziału trwa od jednego zgromadzenia ogólnego do następnego.

ROZDZIAŁ XIV.

O PRZYWILEJACH TOWARZYSTWA NAJLASKAWIEJ UDZIELONYCH.

§. 107.

Wynagrodzenia szkód ogniowych wypłacać się mające, przez Towarzystwa asekuracyjne, właścicielom budynków zabezpieczonych, ani przez cesye, ani przez sądowe zapowiedzenia i exekucye oderwane być nie mogą od swego celu, którym jest powtórne odbudowanie uszkodzonych przez ogień budynków.

Bibl. 478804

KRAKÓW — CZCIONKAMI „CZASU“ 1860.

0 PRZYWILECIE TOWARZYSTWA MIEJSKIEGO
W KRAKOWIE

701 830

Wynagrodzenie /składowe/ ogólnych wyłączeń nie
ma być, przez to, w jakimś sensie, wyłączone
z podatków, zwłaszcza w tym zakresie, w którym
nie ma żadnych wyłączeń i wyłączeń, jak
w tym zakresie, w którym nie ma żadnych
wyłączeń, jak w tym zakresie, w którym

123

